

KATI ATIKLARIN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

Çevre Bakanlığı

R.G. Tarihi: 14/03/1991

R.G. Sayısı: 20814

NOT : Değişiklikler:

03/04/1991 tarih ve 20834 sayılı R.G.

22/02/1992 tarih ve 21150 sayılı R.G.

02/11/1994 tarih ve 22099 sayılı R.G.

BİRİNCİ BÖLÜM : GENEL HÜKÜMLER

Amaç

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı; her türlü atık ve artığın çevreye zarar verecek şekilde, doğrudan veya dolaylı bir biçimde alıcı ortama verilmesi, depolanması, taşınması, uzaklaştırılması ve benzeri faaliyetlerin yasaklanması, çevreyi olumsuz yönde etkileyebilecek olan tüketim maddelerinin idaresini belli bir disiplin altına alarak, havada, suda ve toprakta kalıcı etki gösteren kirleticilerin hayvan ve bitki nesillerini, doğal zenginlikleri ve ekolojik dengeyi bozmasının önlenmesi ile buna yönelik prensip, politika ve programların belirlenmesi, uygulanması ve geliştirilmesidir.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmelik, meskun bölgelerde evlerden atılan evsel katı atıkların, park, bahçe ve yeşil alanlardan atılan bitki atıklarının, iri katı atıkların, zararlı atık olmamakla birlikte evsel katı atık özelliklerine sahip sanayi ve ticarethane katı atıklarının, evsel atık su arıtma tesisinden elde edilen (atılan) arıtma çamurlarının, hafriyat toprağı ve inşaat molozunun toplanması, taşınması, geri kazanılması, değerlendirilmesi, bertaraf edilmesi ve zararsız hale getirilmesine ilişkin esasları kapsar.

Özel ve/veya resmi kuruluşlarca ve gerçek kişilerce üretilip çeşidi, özelliğı ve miktarı itibarı ile insan sağlığına zarar veren, su, hava ve toprağı kirleten, yanıcı ve patlayıcı madde ihtiva eden, hastalık mikrobu taşıyabilen zararlı ve tehlikeli atıklar hakkında bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

Tanımlar

Madde 3 - Bu Yönetmelikte geçen;

Bakanlık: Çevre Bakanlığını,

Kanun: 2872 sayılı Çevre Kanununu,

Katı atık: Üreticisi tarafından atılmak istenen ve toplumun huzuru ile özellikle çevrenin korunması bakımından, düzenli bir şekilde bertaraf edilmesi gereken katı maddeleri ve arıtma çamurunu, (iri katı atık, evsel katı atık, bu Yönetmelikte "katı atık" olarak anılmaktadır.)

İri katı atık: Buzdolabı, çamaşır makinesi, koltuk gibi evsel nitelikli eşyalardan oluşan ve kullanılmayacak durumda olan çoğunlukla iri hacimli atıkları,

Evsel katı atık (çöp): Konutlardan atılan, tehlikeli ve zararlı katı atık kavramına girmeyen, bahçe, park ve piknik alanları gibi yerlerden gelen katı atıkları,

Arıtma çamuru: Evsel ve evsel nitelikteki endüstriyel atık suların, fiziksel, kimyasal ve biyolojik işlemleri sonucunda ortaya çıkan, suyu alınmış, kurutulmuş çamuru,

(...)(*)

(...)(*)

Kompost: Organik esaslı katı atıkların oksijenli veya oksijensiz ortamda ayrıştırılması suretiyle üretilen toprak iyileştirici maddeyi,

Üretici: Faaliyetleri süresince atık oluşmasına sebep olan kişi veya kuruluşları,

Plastik: (Ek tanım: 22/02/1992 -21150 sayılı R.G. Yön.) Petrol türevlerinden elde edilen ısı veya polimerizasyon yoluyla şekillendirilebilen, yeniden ısı tatbik edildiğinde şekil değiştirebilen polimerleri, (Örneğin: PVC, PET, PS, PE, PP, PA, PC ve benzeri),

Tekrar kullanım: (Ek tanım: 02/11/1994 - 22099 sayılı R.G. Yön.) Atıkların toplama ve temizleme dışında hiçbir işleme tabi tutulmadan aynı şekli ile ekonomik ömrü doluncaya kadar defalarca kullanılmasını,

Geri dönüşüm: (Değişik tanım: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./1. md.)(**) Atıkların bir üretim prosedürüne tabi tutularak, orijinal amaçlı ya da enerji geri kazanımı hariç olmak üzere, organik geri dönüşüm dahil diğer amaçlar için yeniden işlenmesini,

Geri kazanım: (Ek tanım: 02/11/1994 - 22099 sayılı R. G. yön.) Tekrar kullanım ve geri dönüşüm kavramlarını da kapsayan; atıkların özelliklerinden yararlanılarak içindeki bileşenlerin fiziksel, kimyasal veya biyokimyasal yöntemlerle başka ürünlere veya enerjiye çevrilmesini,

Komisyon: (Ek tanım: 02/11/1994 - 22099 sayılı R. G. yön) Geri kazanım komisyonunu,

Kota veya depozito uygulamasına tabi işletmeler: (EK-I)'de yer alan madde ve ürünlerin içine konulduğu ambalajları üretenleri, ithal edenleri veya bu ambalajlara dolum yapanlar ile bu ambalajları dolu olarak ithal edenleri,

Zararlı ve tehlikeli atık: Patlayıcı, parlayıcı, kendiliğinden yanmaya müsait, suyla temas halinde parlayıcı gazlar çıkaran, oksitleyici, organik peroksit içerikli, zehirli, korozif, hava ve su ile temasında toksik gaz bırakan, toksik ve ekotoksik özellik taşıyan ve Bakanlıkça tehlikeli ve zararlı atık olduğu onaylanan atıkları,

Bertaraf etme: Katı atıkların; konut, işyeri gibi üretildikleri yerlerde geçici olarak biriktirilmesi, bu yerlerden toplanması, taşınması, geri kazanılması gibi işlemlerden sonra, çevre ve insan sağlığı açısından zararsız hale getirilmesi ve ekonomiye katkı sağlanması amacıyla kompostlaştırma, enerji kazanmak üzere yakma ve/veya düzenli depolama işlemlerinin tümünü,

İşleme tesisi: Geri kazanma tesisi, kompost veya yakma tesisi gibi katı atıklardan tekrar kullanılabilir madde veya enerji elde etmek, katı atıkların hacmini küçültmek ya da çevreye zararını azaltmak maksadı ile kurulan, inşa edilen tesis ve yapıları,

Maddesel geri kazanma: Katı atık içindeki kağıt, plastik, cam gibi yeniden değerlendirilebilir nitelikteki maddelerin herhangi bir kimyasal ve biyolojik işleme tabi tutulmadan ekonomiye tekrar kazandırılması işlemini,

Organik madde veya yanma kaybı: Katı atık veya kompostun kurutulduktan sonra kül fırınında 7750 C' de 3 saat süre ile yakılması sonucu yanan veya kaybolan madde miktarını,

Kuru madde: Katı atık veya kompostun kurutma fırınında 1030 C'de yaklaşık 24 saat süre ile sabit ağırlığa gelinceye kadar kurutulması sonucunda geride kalan katı atık madde miktarını,

Kota: Yönetmelik kapsamındaki ambalaj kaplarının, geri toplanması gereken miktarının, piyasaya sürülen miktarına oranını,

Ambalaj: (EK-I)'de yer alan madde ve ürünlerin içine konulduğu plastik, metal, dönüşsüz cam kaplar ile termoplastik madde ihtiva eden karton esaslı kutuları,

Değerlendirilebilir katı atık: Evsel ve evsel nitelikli endüstriyel atıklar içerisinde bulunan, fiziksel ve/veya kimyasal işlemlerden geçirildikten sonra ekonomiye kazandırılması mümkün olan atıkları (kağıt, karton, plastik, metal, cam, termoplastik madde ihtiva eden karton esaslı kutu ve benzeri)

Enerji Geri Kazanımı: (Ek tanım: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./1. md.) Yanabilir ambalaj atıklarının; ısının geri kazanımı amacıyla, doğrudan tek başına ya da diğer atıklarla birlikte yakılarak enerji üretilmesini,

Organik Geri Dönüşüm: (Ek tanım: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./1. md.) Ambalaj atıklarının biyolojik olarak parçalanabilen kısımlarının kontrollü koşullar altında mikroorganizmalar aracılığıyla aerobik (kompostlama) veya anaerobik ortamda ayrıştırılarak (biyolojik metanlaştırma) stabilize organik atıklar veya metan gazının elde edilmesini, (Düzenli depolama organik geri dönüşüm kapsamına girmez.)

Toplama-Ayırma Tesisi: (Ek tanım: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./1. md.) Bu Yönetmelik kapsamında yer alan değerlendirilebilir katı atıkların bir arada toplanıp cinslerine göre sınıflandırılarak geri dönüşüm tesislerine gönderilinceye kadar geçici bir süre bekletildiği tesisleri,

Ön Lisans: (Ek tanım: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./1. md.) Bu Yönetmeliğin kapsadığı ambalaj atıklarının toplanması-ayrılması ve geri dönüşümü amacıyla faaliyet göstermek isteyen gerçek ve tüzel kişilerin kuracakları tesislerin projelerinin, çevre ve insan sağlığına uygunluğunu gösteren belgeyi,

Lisans: (Ek tanım: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./1. md.) Ön lisans verilen tesisler ile, bu Yönetmelik yürürlüğe girmeden önce işletmeye açılmış toplama-ayırma ve geri dönüşüm tesislerinin; konu ile ilgili yeterli uzman ve teknik imkanlara sahip olduğunu, çevre ve insan sağlığı açısından yeterli tedbirleri aldığını gösteren belgeyi,

Toplama-Ayırma Tesisi Lisansı: (Ek tanım: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./1. md.) Toplama-ayırma tesislerinin; konu ile ilgili yeterli imkanlara sahip olduğunu, çevre ve insan sağlığı açısından yeterli tedbirleri aldığını gösterir belgeyi,

Geri Dönüşüm Tesisi Lisansı: (Ek tanım: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./1. md.) Bu Yönetmelik kapsamında yer alan değerlendirilebilir katı atıkların geri dönüşümü amacıyla kurulmuş tesisleri işletmek isteyenlerin konu ile ilgili yeterli uzman ve teknik imkanlara sahip olduğunu, çevre ve insan sağlığı açısından yeterli tedbirleri aldığını gösterir belgeyi,

ifade eder.

NOT : (*) Burada yer alan "Ham çamur" ve "Epidemik kusursuz çamur" tanımları, 25/04/2002 tarih ve 24736 sayılı R.G.de yayımlanan Yönetmeliğin 1. maddesi ile madde metninden çıkartılmıştır. Sözkousu tanımlar için Tarihçeye bakınız.

(**) 25/04/2002 tarih ve 24736 sayılı R.G.de yayımlanan Yönetmeliğin 1. maddesi ile değiştirilen tanım için Tarihçeye bakınız.

TARİHÇE : 1 - 25/04/2002 tarih ve 24736 sayılı R.G.de yayımlanan Yönetmeliğin 1. maddesi ile madde metninden çıkartılan "Ham çamur" ve "Epidemik kusursuz çamur" tanımları:

Ham çamur: Çürütme, kurutma ve su alma gibi ön işlemlere tabi tutulmamış arıtma çamurunu,

Epidemik kusursuz çamur: Kimyasal ve termik şartlandırma, termik kurutma, ısıtma, kompostlaştırma, kimyasal stabilizasyon veya diğer işlemlerle hastalık mikrobu öldürülmüş çamuru,

2 - 25/04/2002 tarih ve 24736 sayılı R.G.de yayımlanan Yönetmeliğin 1. maddesi ile değiştirilen tanım:

Geri dönüşüm: (Ek tanım: 02/11/1994 - 22099 sayılı R. G. yön) Atıkların fiziksel ve/veya kimyasal işlemlerden geçirildikten sonra ikinci hammadde olarak üretim sürecine sokulmasını,

İKİNCİ BÖLÜM : Üretim, Bertaraf Etme ve Özendirme İlişkin Esaslar

Katı Atık Üretim Aşamasında Uyulacak Esaslar

Madde 4 - Katı atık üreten kişi ve kuruluşlar, en az katı atık üreten teknolojiyi seçmekle, mevcut üretimdeki katı atık miktarını azaltmakla, katı atık içinde zararlı madde bulundurmamakla, katı atıkların değerlendirilmesi ve maddesel geri kazanma konusunda yapılan çalışmalara katılmakla yükümlüdür.

(Ek fıkra: 22/02/1992 - 21150 sayılı R.G. yön.) Katı atıkların en aza indirilmesinde, uluslararası uygulamalara uyum sağlayabilmek amacıyla ambalaj atıklarının geri dönüşüm ve bertarafına ilişkin idari tedbirler almaya ve bu konuda tebliğler yayımlamaya Bakanlık yetkilidir.

Bertaraf Aşamasında Uyulacak Esaslar

Madde 5 - Bu Yönetmelik kapsamına giren katı atıkların bertarafı sırasında belediyeler ve yetkilerini devrettiği kişi ve kuruluşlar işlettikleri katı atık tesislerinin faaliyetlerinin planlanmasında ve işletilmesinde; insanların ruh ve beden sağlığına, hayvan sağlığına, doğal bitki örtüsüne, yeşil alanlara ve binalara, toplumun düzeni ve emniyetine, yeraltı ve yüzeysel su alanları ile su rezerv sahalarına zarar vermeyecek ve hava, gürültü yönünden çevre kirlenmesini önleyecek uygun tedbirleri almak zorundadırlar.

Eğitim

Madde 6 - Bakanlık, mahallin en büyük mülki amiri ve belediyeler katı atık bertarafı ile ilgili olarak konut ve işyerlerinden daha az atık atılmasını temin etmek, atık içerisine zararlı maddelerin atılmasını önlemek, katı atıkları değerlendirme ve maddesel geri kazanma çalışmalarına katılımı sağlamak üzere ilgili kişilere yönelik olarak gerekli eğitim çalışmalarını yaparlar.

Katı Atıklardan Geri Kazanılmış Malzeme Üretenlerin Özendirilmesi

Madde 7 - Bakanlık, mahallin en büyük mülki amiri ve belediyeler;

1) Geri kazanılabilen veya insan sağlığına ve çevreye zarar vermeden bertarafı mümkün olan maddelerin kullanılmasını,

2) Geri kazanılmış maddelerden imal edilen malzeme ve ürünlerin kullanımının tercih edilmesini, teşvik ederler.

Katı atıkları geri kazanma amacıyla tesislerinde işleyen kişi ve kuruluşlara, bu faaliyetlerinden dolayı Çevre Bakanlığı tarafından Çevre Kirliliğini Önleme Fonu'ndan karşılanmak üzere uygun görülmesi halinde maddi destek sağlanabilir.

Ayrı Bertaraf Edilmesi Gereken Atıklar

Madde 8 - Aynı bertaraf edilmesi gereken atıkları üreten;

a) Hastanelerin, kliniklerin, laboratuvarların ve benzeri yerlerin hastalık bulaştırıcı enfekte, kimyasal ve radyolojik atıkları ile tehlikeli atıklarını,

b) (Değişik bend: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./2. md.)(* Tüketicilerin, kullanılmış akü, pil ve ilaç atıkları ile, kullanılmış araç lastiklerini,

c) (Ek bend: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./2. md.) Tüketicilerin, ambalaj atıkları dahil değerlendirilebilir katı atıklarını,

d) (Ek bend: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./2. md.) Tüketicilerin, metal variller, buzdolabı, çamaşır makinesi, elektronik aletler, mobilya gibi büyük hacimli katı atıklarını,

yasaktır.

Belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeler, bu alanlar dışında ise mahallin en büyük mülki amiri, yukarıda belirtilen ve ihtiva ettikleri zararlı maddeler dolayısıyla toplanması, değerlendirilmesi veya bertarafı özel işlemler gerektiren atıkları, 27/8/1995 tarihli ve 22387 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği ve 20/5/1993 tarihli ve 21586 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğine göre bertaraf eder veya ettirir.

NOT : (*) 25/04/2002 tarih ve 24736 sayılı R.G.de yayımlanan Yönetmeliğin 2. maddesi ile değiştirilen bend için Tarihçeye bakınız.

TARİHÇE : 1 - 25/04/2002 tarih ve 24736 sayılı R.G.de yayımlanan Yönetmeliğin 2. maddesi ile değiştirilen bend metni:

b) Tüketicilerin kullanılmış akü ve piller ile ilaç atıklarını evsel katı atık ile birlikte karışık şekilde atmaları,

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM : Ambalaj Atıklarının Geri Kazanılması

Plastik ve Metal Ambalaj Atığının En Aza İndirilmesi:

Madde 9 - Bakanlık, doğada ayrışması uzun süreler alan, (EK-I)'de verilen madde ve ürünleri içinde bulunduran ambalajların kullanımını ve atık miktarını kontrol altına almak, bu atıkların değerlendirilmesini sağlamak, ekolojik dengenin bozulmasını önlemek amacı ile kota veya depozito uygulamasını zorunlu kılar.

Bu Yönetmelik gereğince, kota veya depozito uygulamasına tabi işletmeler, ambalaj atıklarının toplanmasını ve geri kazanımını sağlar. Geri kazanımın mümkün olmadığı durumlarda ise, çevreye zarar vermeyecek şekilde diğer yöntemlerle bertaraf eder veya ettirir.

(EK-I)'de belirtilen madde ve ürünleri, Yönetmelik kapsamındaki ambalajlara dolun yaparak piyasaya sürenler ile dolu olarak ithal edenler, bu ürünlerin boş kaplarını Komisyonun belirleyeceği oranlar doğrultusunda toplamak ve geri kazanmak zorundadırlar. İşletmeler kota veya depozito uygulaması için Bakanlıktan izin almak ve beyanda bulunmakla yükümlüdürler. İzin başvurusunda bulunmayanlar ile toplamakla yükümlü oldukları kaplardaki kota oranlarına ulaşamayan işletmeler depozito uygulamasına tabi olurlar. (EK-I)'de belirtilen madde ve ürünleri, Yönetmelik kapsamındaki ambalajlara dolun yaparak piyasaya sürenler ile dolu olarak ithal edenlerin kabul etmeleri durumunda, ambalaj üreticileri bir sistem kurarak ambalaj atıklarını toplama ve geri kazanma sorumluluğunu üstlenebilirler. Ancak, bu sisteme dahil olan işletmelerin tümü kotanın tutturulmasından sorumludur. Kotaya erişilmemesi durumunda sisteme dahil olanların tümü 12 nci maddede öngörülen şartlar çerçevesinde depozitoya geçer.

(Ek fıkra: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./3. md.) Kota veya depozito uygulamasına tabi işletmeler bu Yönetmelikte verilen yükümlülükleri yerine getirirken Bakanlıktan geçici çalışma izni veya lisans almış toplama-ayırma ve/veya geri dönüşüm tesislerini kullanmak zorundadırlar.

Yönetmeliğin 49 uncu maddesinde belirtilen Komisyon; ambalaj atıklarının yıllar itibari ile toplama ve geri kazanım oranlarını, bir önceki yıl belirlenen oranlardan az olmayacak şekilde tespit eder.

Kota veya Depozito Uygulaması İzin Başvurusu

Madde 10 - (EK-I)'de belirtilen madde ve ürünleri Yönetmelik kapsamındaki ambalajlara dolum yaparak piyasaya sürenler ile dolu olarak ithal edenler (EK-II-a)'da yer alan Dolumcu-İthalatçı Firma Müracaat Formu'nu; ambalaj atıklarını toplama ve geri kazanma sorumluluğunu üstlenen ambalaj üreticileri ise, (EK-II-b)'de yer alan Üretici Firma Müracaat Formu'nu doldurarak her yıl Ocak ayının son iş günü bitimine kadar Bakanlığa kota veya depozito uygulaması için izin başvurusunda bulunurlar.

İşletmeler bu izin başvurularında; kullanılan ham madde, üretilen, dolumu yapılan ve ithal edilen ürün miktarlarını, bu ürünlerin ambalajlarının cins ve miktarlarını bildirmek, ambalaj atıklarının toplanması, taşınması, tekrar kullanımı, geri dönüşümü, geri kazanımı, geri kazanılan ürünlerin kullanım alanları ve geri kazanımı mümkün olmayan ambalaj atıklarının nasıl zararsız hale getirileceği ile ilgili plan, proje, rapor ve diğer dökümanları ibraz etmek zorundadırlar. Bakanlık gerektiğinde ek bilgi ve belge isteyebilir.

İzin Başvurusunun Değerlendirilmesi

Madde 11 - Bakanlık, 10 uncu maddede belirtilen plan, proje ve belgeleri yeterli bulması durumunda ilgili işletmelere kota uygulaması için izin verir. İzin süresi azami bir takvim yılıdır. İzin başvurusu süresi dışında başvurulması halinde de aynı kota oranları uygulanır. Yönetmelik şartlarına uyulmadığının veya 10 uncu maddede verilen bilgilerin doğru olmadığının tespit edilmesi durumunda; işletmelere izin verilmez, izin verilmiş ise iptal edilerek depozito uygulamasına geçirilir.

Ayrıca, Bakanlık Yönetmeliğin 10 uncu maddesinde belirtilen izin başvurusu beyanlarını yeminli mali müşavirlere kontrol ettirebilir. Bunun için yapılacak harcamalar ilgili firmalar tarafından karşılanır.

İzin başvurusunun Bakanlıkça incelenmesi sonucu, geri toplayacağı miktarın 1000 kilogramın altında olduğu belirlenen işletmeler ile, 5 litre ve daha büyük hacme sahip geniş ağızlı ve kavanoz tipli ambalaj kapları kota uygulaması dışında tutulurlar. Ancak, bu işletmelerin (EK-II-a)'da yer alan Dolumcu-İthalatçı Firma Müracaat Formu'nu doldurma ve Bakanlığa her yıl beyanda bulunma yükümlülükleri devam eder.

Depozito Uygulaması

Madde 12 - Kota uygulamasına tabi olan ve olacak işletmeler, kota uygulaması için izin başvurusunda bulunmamaları veya kota izni aldıkları halde belirlenen oranları sağlayamamaları durumunda; takip eden ilk yılda normal kotalarına ilaveten, eksik kalan miktarları %10 fazlasıyla, ikinci yılda ise %20 fazlasıyla toplarlar. İşletmeler, bu yılda da öngörülen hedeflere ulaşamadıkları takdirde, zorunlu depozito uygulamasına tabi olurlar. Depozito uygulamasına geçirilen işletmeler, o yıl için belirlenen kota oranlarını sağlamaları halinde, bir kereye mahsus olarak kota uygulamasına dönerler.

Birden fazla ambalaj cinsi kullanan işletmeler, geri toplama yükümlülüğünü yerine getirmediikleri ambalaj türü için depozito uygulamasına geçerler.

Depozito uygulamasına tabi işletmelerce; üretim ve satışın herhangi bir kademesinde, Yönetmelik kapsamındaki ambalajlara uygulanacak depozito bedeli, (EK-III)'de verilen oranlara göre tespit edilen depozito bedelinden az olamaz.

Boş Kapların Geri Alınması

Madde 13 - Satışın her aşamasında depozito uygulaması geçerlidir. Bu uygulamada depozito bedeli, boş sıvı kapları geri getirenlere ara satıcılar tarafından ödenir. Toplanan boş kapları dolum veya şişeleme yapanlar, bakkal, market dahil olmak üzere bütün satış kademelerinde piyasaya sürenler dolu olarak ithal edenler ve üretenler geri almak zorundadırlar.

(Değişik fıkra: 02/11/1994 - 22099 sayılı R. G. Yön.) Depozito uygulamasına tabi işletmeler (EK-II)'de verilen oranlar üzerinden belirlenen depozito bedelini uygularlar. Bu işletmelerin dağıtıcıları ise bakkal, market gibi son satıcılara söz konusu madde ve ürünleri verirken şişe kutu adetleri toplamı kadar depozito bedelini de faturalarında belirtirler.

Tüketicinin Bilgilendirilmesi

Madde 14 - Kota veya depozito uygulamasına tabi işletmeler;

- 1) Piyasaya sürmek istedikleri ürünlerin ambalajlarına ve toplama sistemini oluşturan her türlü ekipmanın üzerine (EK-V)'de yer alan sembol ile Bakanlık tarafından verilecek kod numarasını yazmakla,
- 2) Depozito uygulamasına dahil işletmeler, depozito uygulamasına dahil oldukları tarihten itibaren 30 gün içinde kabın etiketine "depozitoludur" ibaresini yazarak uygulamaya başlamakla, yükümlüdürler.

(Değişik fıkra: 02/11/1994 - 22099 sayılı R.G. Yön.) Her iki uygulamada bu kabın üzerinde cinsini ve hangi firma tarafından üretildiğini açıklayan ibarelerin bulundurulması zorunludur.

Kapların Bertarafından Uyulacak Esaslar

Madde 15 - (EK-I)'de belirtilen madde ve ürünleri yerli ve ithal malzeme kullanarak dolun veya şişeleme yapanlar veya söz konusu maddeleri dolu olarak ithal etmek suretiyle piyasaya sürülenler toplanan atık kapları, kamuya ait çöp bertaraf tesislerinin dışında bertaraf etmeye mecburdurlar.

Ambalaj Atıkları Toplama-Ayırma ve Geri Dönüşüm Tesislerine Ön Lisans ve Lisans Verilmesi ile İptali

Madde 16 - (Mülga madde: 15/09/1998 - 23464 S. R.G. Yön./10. md.; Yeniden düzenlenen madde: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./4. md.)

Bu Yönetmelik kapsamındaki ambalajların atıklarını kota veya depozito uygulamasına tabi işletmeler adına toplamak-ayırarak ve/veya geri dönüştürmek isteyen gerçek ve tüzel kişiler Bakanlığa başvurarak ön lisans/lisans almak zorundadırlar.

Değerlendirilebilir katı atıkları toplayan-ayırarak ve geri dönüştüren diğer tesisler de; talep etmeleri halinde ön lisans/lisans almak için Ek - IV'deki bilgi ve belgelerle Bakanlığa başvurabilirler.

a) Ön Lisans Verilmesi:

Ambalaj atıklarının toplanması-ayrılması ve geri dönüşümü amacıyla faaliyet göstermek isteyen gerçek ve tüzel kişiler kuracakları tesisleri için Ek - IV'deki bilgi ve belgelerle birlikte Bakanlığa başvurur. Bakanlık bu bilgi ve belgeleri inceler, uygun gördüğü takdirde tesise ön lisans verir.

b) Lisans Verilmesi:

Ön lisans verilen tesisin, projesine uygun olarak yapıldığının, gerekli çevresel tedbirlerin ve idari izinlerin alındığının tespit edilmesi, işletme planının değerlendirilip uygunluğunun saptanması halinde tesise Bakanlıkça lisans verilir. Bu lisans 3 yıl süreyle geçerlidir. Lisans süresinin bitiminde, tesis ile ilgili lisans yeniden alınmak üzere Bakanlığa başvurulur.

c) Lisansın İptali:

Bakanlıkça yapılan denetimlerde, tesisin lisansa uygun olarak çalıştırılmadığının, mevzuatta istenen şartların sağlanmadığının, tesiste toplanan-ayrılan ve geri dönüştürülen değerlendirilebilir katı atıklara ait bilgi ve verilerin düzenli olarak kaydedilmediğinin ve Bakanlığa gönderilmediğinin tespit edilmesi halinde işletmeciye tespit edilen aksaklıkların düzeltilmesi için aksaklığın önemine ve kaynağına göre 1 ay ile 1 yıl arasında süre verilir. Bu süre sonunda yapılan kontrollerde aksaklığın devam ettiği tespit edilirse tesisin faaliyeti geçici olarak durdurulur veya lisansı iptal edilir.

NOT : (*) 15/09/1998 tarih ve 23464 sayılı R.G.de yayımlanan Yönetmeliğin 10. maddesi ile yürürlükten kaldırılan madde için Tarihçeye bakınız.

TARİHÇE : 1 - 15/09/1998 tarih ve 23464 sayılı R.G.de yayımlanan Yönetmeliğin 10. maddesi ile yürürlükten kaldırılan madde metni:

Madde 16 - (Değişik madde: 02/11/1994 - 22099 sayılı R.G. Yön.)

(EK-I)'de verilen madde ve ürünlerin konulduğu dönüşümsüz cam kaplara dolun yapan işletmeler (EK-II)'de verilen kota ve geri kazanım oranlarına ulaşmak ve bu yönetmeliğin 10'uncu maddesine göre izin almak zorundadırlar.

(EK-I)'de verilen madde ve ürünlerin konulduğu termoplastik madde ihtiva eden karton kutulara dolun yapan işletmeler bu yönetmeliğin 10'uncu maddesine göre izin almak zorundadırlar.

Bilgi Verme Zorunluluğu

Madde 17 - Bu Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında belirtilenler dışındaki ambalaj üreticileri ile ambalaj atıklarını toplayan ve geri kazanan kişi ve kuruluşlar Bakanlıkça hazırlanan bilgi formlarını öngörülen sürelerde Bakanlığa göndermek zorundadırlar. Bakanlık, bu işletmelerden ambalajlar ile ilgili detaylı bilgileri isteyebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM : Katı Atıkların Kaynağında Ayrı Toplanması ve Taşınması

Katı Atıkların Toplanması

Madde 18 - Katı atıkların, üretici veya taşıyanları tarafından denizlere, göllere ve benzeri alıcı ortamlara, caddelere, ormanlara ve çevrenin olumsuz yönde etkilenmesine sebep olacak yerlere dökülmesi yasaktır.

Konutlarda ve işyerlerinde, evsel veya evsel nitelikte endüstriyel çöpleri çöp toplama aracına vermek üzere kullanılan çöp biriktirme kapları, çeşitli büyüklükte ve her biri standart ölçülerde olmak zorundadır. Bu kapları ölçüleri, şekilleri, malzemeleri Bakanlıkça çıkarılacak tebliğlerde belirtilir.

Çöpü üretenler, bu çöp biriktirme kaplarını, çevrenin sağlığını bozmayacak şekilde kapalı olarak muhafaza etmek ve çöp toplama işlemi sırasında yol üstünde hazır bulundurmamak zorundadır.

Evsel katı atık ve evsel nitelikli endüstriyel katı atık üreten kişi ve kuruluşlar, katı atıklarını belediyelerin ve mahallin en büyük mülki amirinin istediği şekilde konut, işyeri gibi üretildikleri yerlerde hazır etmekle yükümlüdürler."

Belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeler, bu alanlar dışında ise mahallin en büyük mülki amiri; evsel ve evsel nitelikli endüstriyel katı atıkların çevreye zarar vermeden bertarafını sağlamak, çevre kirliliğini azaltmak, katı atık depo sahalarından azami istifade etmek ve ekonomiye katkıda bulunmak amacıyla, evsel katı atıklar içindeki değerlendirilebilir katı atıkları sınıflandırarak ayrı toplamak ve bunlarla ilgili tedbirleri almakla yükümlüdürler.

Katı atıkların kaynağında ayrı toplanması ve taşınmasına ilişkin usuller Bakanlıkça hazırlanacak bir tebliğ ile belirlenir.

Evsel Nitelikte Olmayan Katı Atıkları Toplama Kapları

Madde 19 - Evsel nitelikte olmayan katı atıkların toplanmasında veya tesis içinde biriktirilmesinde, çevre ve insan sağlığını, çevrenin görünüşünü bozmamak, çevreyi koku, toz gibi yönlerden rahatsız etmemek kaydıyla istenilen hacim ve şekilde kap veya tank kullanılabilirler.

Katı Atıkların Taşınması

Madde 20 - Toplanan evsel ve evsel nitelikli endüstriyel katı atıkların, görünüş, koku, toz, sızdırma ve benzeri faktörler yönünden çevreyi kirletmeyecek şekilde kapalı özel araçlarda taşınması zorunludur.

Belediye ve mücavir alan sınırları dışında kalan yerlerdeki sanayi tesisleri veya turistik tesis işletmeleri atıklarının taşınmasından sorumludurlar. Bunlar, evsel katı atıklar içindeki değerlendirilebilir katı atıkları sınıflandırarak ayrı toplamak ve topladıkları atıkları belediyenin işleme veya depolama tesislerine taşımak veya taşıtmak zorundadırlar. Bu alanlarda toplama ve taşıma işlemlerini Valilikler ve Bakanlık denetler.

Aktarma İstasyonları

Madde 21 - Katı atıkların taşınmasının ekonomik olmasını sağlamak, taşıma hattındaki trafiğe fazla yüklenmemek için şehirlerin merkezi yerlerinde aktarma istasyonları kurulabilir. Bu istasyonlarda küçük hacimli araçlarla toplanan katı atıkların daha büyük hacimli araçlara aktarılması, bu araçlarla işleme veya depo yerlerine taşınması sağlanır. Aktarma direkt taşıma aracına yapılabileceği gibi, bir ara depoya (bunker) boşaltıldıktan sonra, yeni araca doldurmak şeklinde, dolaylı olarak da gerçekleştirilebilir.

Aktarma istasyonlarının koku, toz, gürültü ve görünüş yönünden çevreyi kirletmemesi için boşaltma işleminin yapıldığı yerlerin, kapalı olarak inşa edilmesi zorunludur.

BEŞİNCİ BÖLÜM : Katı Atıkların Depolanması

Evsel Katı Atık Depo Alanına Depolanacak Atıklar ve İstisnaları

Madde 22 - 2 inci maddede belirtilen atıklar, hafriyat toprağı hariç olmak kaydıyla evsel katı atık depo alanına depolanır.

Evsel ve evsel nitelikli endüstriyel katı atıkların öncelikle geri kazanılması esastır. Geri kazanmanın ekonomik ve teknik olarak mümkün olmaması halinde, atıklar çevrenin sağlığının korunması, katı atık hacminin azaltılması, kısmen enerji veya kompost elde edilmesi amacıyla termik veya biyolojik işlemlere tabi tutulur. Ancak termik veya biyolojik işlemlere elverişli olmayan veya bu işlemler sonucu yan ürün olarak ortaya çıkan atıkların depolanması zorunludur. Bu amaçla Belediyeler 1580 sayılı Belediye Kanunu gereğince katı atıklar için yapılan depolarda aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulur.

Evsel atıkları düzenli depolamak maksadıyla inşa edilen depolara, insan ve çevre sağlığını korumak amacıyla;

- 1) Sıvıların ve sıvı atıkların,
- 2) Akıcılığı kayboluncaya kadar suyu alınmamış arıtma çamurlarının,
- 3) Patlayıcı maddelerin,
- 4) Hastane ve klinik atıklarının,
- 5) Hayvan kavrularının,
- 6) Depolama esnasında aşırı toz, gürültü, kirlenme ve kokuya sebep olabilecek atıkların,
- 7) Radyoaktif madde ve atıkların,

8) Tehlikeli atık sınıfına giren katı atıkların, depolanması yasaktır.

Hafriyat Toprağının Depolanması

Madde 23 - Hafriyat toprağı üreticileri ve/veya taşıyıcılarının, topraklarını belediyelerinin gösterdiği yerlerin dışına dökmeleri yasaktır Aksi davranışta bulunanlar hakkında kanun çerçevesinde işlem yapılır.

Hafriyat toprağının denizlere, göllere, akarsulara dökülmesi ve bunlarla dolgu yapılması yasaktır.

Katı Atık Depo Tesislerinin Yer Seçimi

Madde 24 - Evsel ve evsel nitelikli endüstriyel katı atıkları ve arıtma çamurlarını düzenli olarak depolamak amacıyla inşa edilen depo tesisleri, Bakanlık veya ilgili belediyeler tarafından içme suyu temin edilen ve edilecek olan yüzeysel su kaynaklarının korunması ile ilgili olarak, çıkarılan yönetmeliklerde, çöp dökülmeyeceğı ve depolanamayacağı belirtilen koruma alanların da kurulamaz.

Depo tesisleri, en yakın yerleşim bölgesine uzaklığı 1000 metreden az olan yerlerde inşa edilemez. Ancak, depo tesislerinin çevresinde tepe, yığın ve ağaçlandırma gibi tabii engeller varsa mahalli çevre kurullarının kararı ve gerektiğinde Bakanlığın uygun görüşü ile, bu mesafeden daha az olan yerlerde de ilgili belediye ve mahallin en büyük mülki amirliğince depo kurulmasına müsaade edilebilir.

Taşkın riskinin yüksek olduğu yerlerde, heyelan, çığ ve erozyon bölgelerinde, içme, kullanma ve sulama suyu temin edilen yeraltı suları koruma bölgelerine katı atık depo tesislerinin yapılmasına müsaade edilemez.

Bu alanlar işletmeye açıldıktan sonra iskana açılmayacak şekilde planlanır ve etraflarına bina yapılmasına müsaade edilemez.

Depo Tesisleri

Madde 25 - Depo tesisleri aşağıda belirtilen özellikleri taşımalıdır:

1) Evsel ve evsel katı atık özelliğindeki endüstriyel atıklar ile bunların atık su arıtma çamurlarını depolamak üzere inşa edilen depo tesislerinin asgari kapasiteleri, nüfusu 100.000'den küçük olan yerleşim bölgelerinde 10 yıllık depolama ihtiyacını karşılamayacak şekilde, nüfusu 100.000'den büyük olan yerlerde 500.000 m³ olur.

2) Depo tesisine ulaşım ve depo iç yollarında geçiş her türlü hava şartlarında mümkün olacak şekilde olur.

3) Planlanan depo tesisi bir çitle çevrilir.

4) Depolama sahasında kirlenen araba tekerleklerinin yolları ve caddeleri kirlenmemesi için, tekerlekleri temizleyecek teknik tedbirler alınır.

5) (Değişik bent: 22/02/1992 -21150 sayılı R.G. Yön.) Depo tesisi girişinde, girişi kontrol altında tutmak, gelen katı atıkları muayene etmek, tartmak amacı ile bekçi kulübesi, işletme odası, kantar ve binası bulunur.

Depo Tabanının Teşkili ve Sızıntı Suyu Toplanması

Madde 26 - Düzenli depo tesisinden, depo tabanına sızan sızıntı sularının yeraltı sularına karışmasını önlemek için depo tabanı geçirimsiz hale getirilir. Depo tabanında oluşturulan bir drenaj sistemi ile sızıntı suları toplanır. Bu amaçla;

1) Depo tabanı, tabii yeraltı suyunun maksimum seviyesinden en az 1 metre yüksekte olur.

2) Depo tabanına; öncelikle sıkıştırılmış, kalınlığı en az 60 cm. olan kil serilir. Bu kil tabakasının geçirimsizlik katsayısı (permeabilite) 1.10^{üstü}-8 m/sn'den büyük olamaz. Az çatlaklı kaya zeminlerde ise bu değer 1.10^{üstü}-7 m/sn olarak alınır. Bu tabakanın üzerine kalınlığı 2 mm. olan yüksek yoğunluklu polietilen folye (HDPE) serilir. Serilecek folyenin yoğunluğu 941-965 kg/m³ arasında olmak zorundadır.

3) Geçirimsiz hale getirilen taban üzerine dren boruları döşenerek sızıntı suları bir noktada toplanır. Hidrolik ve statik olarak hesaplanması gereken drenaj borularının çapı minimum 100 mm. ve minimum eğimi %1 olur. Dren boruları, münferit borular şeklinde, yatayda ve düşeyde kıvrım yapmadan doğrusal olarak depo sahası dışına çıkar. Depo tesisi çıkışında kontrol bacaları bulunur. Ayrıca dren boruları çevresine kum, çakıl filtre yerleştirilir. Bu filtrenin boru sırtından itibaren yüksekliği minimum 30 cm. olur.

4) Toplanan sızıntı suları, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinde verilen deşarj limitlerini sağlayacak şekilde artırılır.

Depo Gazının Uzaklaştırılması

Madde 27 - Depo kütlesinde havasız kalan organik maddenin, mikrobiyolojik olarak ayrışması sonucu çevreye yayılarak, patlamalara, zehirlenmeler sebep olabilecek metan gazı ağırlıklı olmak üzere karbon di oksit, hidrojen sülfür, amonyak ve azot bileşikleri yatay ve düşey gaz toplama sistemi ile toplanır ve kontrollü olarak atmosfere verilir veya enerji üretmek sureti ile değerlendirilir.

Aritma Çamurunun Eysel Katı Atıklarla Birlikte Depolanması

Madde 28 - Aritma çamurunun depolanabilmesi için içinde bulunan su oranının %65 olması gerekir. Ancak, depo yeri işletmecileri, çamurun su oranının daha fazla olması halinde, deponun stabilitesini bozmayacağı, koku problemi ortaya çıkarmayacağı kanaatine varırlarsa, su oranı %75'e kadar olan çamurları kabul edebilir.

Depo Tesisinin Olumsuz Etkisinin Önlenmesi

Madde 29 - Depo tesisinde toz, koku, kağıt ve gürültü gibi çevreyi olumsuz yönde etkileyecek tesirlere karşı tedbir alınır. Ayrıca, depo sahasında evcil ve yabani hayvanların beslenmesi yasak olup, haşere ve sinek üremesini önleyecek tedbirler alınır.

Depo Sahasının Yeşillendirilmesi

Madde 30 - Depolama işleminin tamamlanmasından sonra veya şevlerde dolgu sırasında, depo sahasının görünüş olarak çevreyi rahatsız etmemesi ve arazinin tekrar kullanılabilir hale getirilmesi için yeşillendirilmesi, ağaçlandırılması, deponun en üstüne ve şevlere tarım toprağı serilmesi gerekir. Bu toprağın kalınlığı dikilmek istenen bitkinin kök derinliğine göre seçilir. Depo kütlesi üzerine düşen yağmurun kısa sürede sahayı terk edebilmesi için en üst toprak tabakasının eğiminin %3'den büyük olması gerekir.

Depo Tesisine Ruhsat Alınması

Madde 31 - Eysel ve eysel nitelikli endüstriyel katı atık ve arıtma çamurları depo tesisine inşaat ruhsatı vermeye;

- 1) Belediye hudutları ve mücavir alan sınırları dışında kalan yerlerde mahallin en büyük mülki amiri,
- 2) Belediye hudutları ve mücavir alanlar içinde kalan ve büyükşehir belediyesi olan yerlerde Büyükşehir Belediye Başkanlığı, diğer yerlerde belediyeler yetkilidir.
- 3) (Ek bent: 22/02/1992 -21150 sayılı R.G. Yön.) Ancak bu idareler Katı Atık Depo Tesisine depolama ruhsatı vermeden önce gerekli tüm bilgi ve belgelerle birlikte nüfusu 10 bine kadar olan yerlerde Mahalli Çevre Kurulu'na, nüfusu 10 binden yukarı olan yerlerde ise Bakanlığa müracaat ederek bu makamların uygun görüşünü almak zorundadır.

Bu maddenin 1 inci ve 2 inci bentlerinde belirtilen merciler tarafından, depo yeri tabanı, sızıntı suyu drenaj sisteminin ek tesislerinin projesine uygun görülmesi halinde işletme ruhsatı verilir. Ruhsatta depo tesisine kabul edilecek atık tipi belirtilir.

Depo Yeri İşletilmesi ve Kontrolü

Madde 32 - Katı atık depolama tesisi işletmecisi kişi ve kuruluşlar, her depo tesisinde tesise gelen atıkların kontrolünden ve depo tesisinin işletilmesinden sorumlu bir teknik görevli bulundurmak zorundadırlar.

Depo tesisi işleten kişi ve kuruluşlar tarafından, tesis için Bakanlıkça hazırlanacak Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi İşletme Formatı doğrultusunda bir işletme planı hazırlanır. İşletme planı çerçevesinde, sızıntı suyu miktarı ve özellikleri tesisi işletenler tarafından belirli aralıklarla ölçülür ve sonuçlarından istenildiğinde Bakanlığa bilgi verilir.

Tesisi işleten kişi veya kuruluşlar, eysel katı atık niteliğinde olmayan pil, akü ve ilaç gibi tehlikeli ve tıbbi atıkları depo sahasına kabul etmezler. Bu atıklar 27/8/1995 tarihli ve 22387 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği ve 20/5/1993 tarihli ve 21586 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğine göre bertaraf edilir.

Depo sahası çevresine sızıntı suyu ve depo gazı izleme ve ölçme kuyuları açılır. Bu kuyularda işletme planı çerçevesinde belirli aralıklarla, olası sızıntı suyu ve depo gazı kaçaklarına karşı depo tesisi işleten kişi ve kuruluşlar tarafından ölçümler ve kontroller yapılır. Ölçüm işlemleri, depo sahası kapatıldıktan sonra 10 yıl müddetle devam eder.

Bakanlığın talep etmesi halinde depo tesisi işleten kişi ve kuruluşlar, istenen her türlü bilgiyi vermek zorundadırlar.

ALTINCI BÖLÜM : Katı Atıkların Kompostlaştırılması

Kompostun Kullanımı

Madde 33 - Organik katı atıkların oksijenli ortamda indirgenmesi suretiyle elde edilen kompostun toprağın yapısını iyileştirici bir vazife görmesi için:

- 1) Bahçe ve mutfak atıklarının, bu iş için kurulmuş tesislerde kompostlaştırılması,
- 2) Kompost üretimini kolaylaştırmak için, komposta elverişli organik atıkların ayrı toplanması, gerekir.

(Ek fıkra: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./5. md.) İşlenmiş arıtma çamurunun toprakta kullanılması, ham çamur ve işlenmiş arıtma çamurunun kullanma sınırlamaları ve yasakları ile, kompostun toprakta kullanımı, 10/12/2001 tarih ve 24609 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Toprak Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği"nin 8, 9 ve 10 uncu maddelerindeki hükümlere tabidir.

Kompost Tesislerinde Bulunması Gerekli Teknik Özellikler

Madde 34 - Yıllık kapasitesi 200 tondan büyük olan kompost tesislerinde;

- 1) Kompost tesisi havalandırılarak çalıştırılıyorsa, emilen havanın filtreden geçirilmek suretiyle temizlendikten sonra atmosfere verilmesi,
- 2) Kompost sahasından toplanan sızıntı suyu kompostun ısıtılması için kullanılmıyorsa, sızıntı suyu arıtıldıktan sonra alıcı ortama verilmesi ve bu konuda Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliğinin alıcı ortam standartlarına uyulması,
- 3) Tesise gelen katı atıklar için ön depolama ve dengeleme görevi yapan ön deponun (bunker) kapalı olması,
- 4) Kompost tesislerinin yeraltı ve yerüstü su kaynaklarının koruma alanı içine inşa edilmemesi,
- 5) Yerleşim alanlarına en yakın mesafenin 1000 metre olması, gerekir.

Kompost Üretiminde Kullanılmak İstenen Katı Atıklarda Bulunması Gerekli Özellikler

Madde 35 - (Mülga madde: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./8. md.)(*)

NOT : (*) 25/04/2002 tarih ve 24736 sayılı R.G.de yayımlanan Yönetmeliğin 8. maddesi ile yürürlükten kaldırılan madde için Tarihçeye bakınız.

TARİHÇE : 1 - 25/04/2002 tarih ve 24736 sayılı R.G.de yayımlanan Yönetmeliğin 8. maddesi ile yürürlükten kaldırılan madde metni:

- Madde 35 - Kompost reaksiyonunun optimum şartlarda gerçekleşmesi, daha ekonomik kompost üretilmesi için;
- 1) Katı atığın minimum organik madde veya yanma kaybı muhtevasının oranı kuru maddenin %50'si olması,
  - 2) Tesise giren katı atığın C/N oranının 35 den küçük olması, gerekir.

Tarımda Kullanılmak İstenen Kompostun Kalite Kriterleri

Madde 36 - (Mülga madde: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./8. md.)(*)

NOT : (*) 25/04/2002 tarih ve 24736 sayılı R.G.de yayımlanan Yönetmeliğin 8. maddesi ile yürürlükten kaldırılan madde için Tarihçeye bakınız.

TARİHÇE : 1 - 25/04/2002 tarih ve 24736 sayılı R.G.de yayımlanan Yönetmeliğin 8. maddesi ile yürürlükten kaldırılan madde metni:

- Madde 36 - Kompostun tarımda kullanılabilmesi için;
- 1) Kompostun, hijyenik yönden kusursuz olması, insan ve tüm canlı sağlığını tehdit etmemesi
  - 2) C/N oranının 35 den daha büyük olması halinde kompost reaksiyonunun optimum şartlarda cereyan edebilmesi için reaktörde kompostta azot beslemesinin yapılması,
  - 3) Toprak ıslahı için kullanılacak kompostta, organik madde muhtevasının kuru maddenin en az %35'i oranında olması,
  - 4) Piyasaya sürülen kompostun su muhteva oranının %50'yi geçmemesi,
  - 5) Üretilen kompostun dane büyüklüğü itibariyle sınıflandırılması,
  - 6) Piyasaya sürülen kompostun içinde cam, cüruf, metal, plastik, lastik, deri gibi seçilebilir maddelerin toplam ağırlığının %2'sini geçmemesi, gerekir.

Kompostun Ağır Metal Muhtevası ve Sınır Değerleri

Madde 37 - (Mülga madde: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./8. md.)(*)

NOT : (*) 25/04/2002 tarih ve 24736 sayılı R.G.de yayımlanan Yönetmeliğin 8. maddesi ile yürürlükten kaldırılan madde için Tarihçeye bakınız.

TARİHÇE : 1 - 25/04/2002 tarih ve 24736 sayılı R.G.de yayımlanan Yönetmeliğin 8. maddesi ile yürürlükten kaldırılan madde metni:

Madde 37 - Bazı ağır metaller yüksek konsantrasyonlarda canlılar üzerinde zehirlenme etkisi gösterebileceğinden tarım alanlarına kontrollü olarak verilmesi için;

- 1) Üretilen kompostun ağır metal muhtevaları, en fazla üçer aylık aralarla, ihtiva ettikleri kurşun, kadmiyum, krom, bakır, nikel, cıva ve çinko yönünden incelenmesi,
- 2) Kompostun kullanılacağı arazi bir hektardan büyükse toprağın pH değeri, ihtiva ettiği kurşun, kadmiyum, krom, bakır, nikel, cıva ve çinko yönünden analiz edilmesi,
- 3) Numunelerin tekniğine ve usulüne uygun olarak alınması ve tüm kütleyi temsil edici olması,
- 4) Toprak analizleri sonucu topraktaki ağır metal içeriklerinin (EK-IV/A)'da yer alan değerleri aşması halinde söz konusu arazide kompostun kullanılmaması,
- 5) Kompostun arazide tekrarlanan bir şekilde kullanılması halinde, ağır metaller itibari ile araziye verilen yükün (EK-IV/B)'de belirtilen değerleri aşmaması, gerekir.

YEDİNCİ BÖLÜM : Katı Atıkların Yakılması

Yakma Tesisi ile İlgili Teknik Hususlar

Madde 38 - Katı atıkların hijyenik olarak zararsız hale getirmek, hacmini azaltmak ve kısmen enerji elde etmek maksadı ile inşa edilen yakma tesislerinin;

- 1) Kapasitesi 0.75 ton/saat'den küçük olan evsel atık yakma tesislerinde baca gazı içindeki oksijen fazlalığı %17, kapasitesi 0.75 ton/saat'den büyük olan tesislerde ise %11 olması,
- 2) Katı atık yakma tesislerinde katı atık miktarlarındaki günlük ve haftalık değişimleri dengelemek ve atıkların yanma hücrelerine verilmesini sağlamak amacı ile;
  - a) Bir önsilo inşa edilmesi,
  - b) Bu önsilolardan vakum uygulanarak, boşaltma sırasında ortaya çıkabilecek tozun çevreye yayılmasının önlenmesi,
  - c) Bu önsilodaki basıncın atmosfer basıncının altında tutulması,
  - d) Emilen havanın yakma hücrelerine gönderilerek yakılması,
  - e) Yakma hücrelerinin çalışmaması durumunda önsilodan emilen havanın bacadan atmosfere verilmesi,
- 3) Sıvı atıklar ve arıtma çamurunun da tesiste yakılması halinde, bu maddelerin kapalı kaplar içinde depolanması, üstü açık olan boşaltma yerlerinde bir hava emme tertibatı ve vakum bulundurulması,
- 4) Yakma hücrelerinin devreye alınabilmesi, hücredeki sıcaklığın belirli bir değerin altına düşmesi halinde ani olarak devreye girecek yakıtla çalışan yedek yakma sisteminin bulunması,
- 5) Yakma tesislerinin bacaları ile ilgili olarak Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliğindeki teknik hususların yerine getirilmesi,
- 6) Yakma tesislerinde;
  - a) Son yakma hücrelerinin bulunması,
  - b) Minimum hücre sıcaklığının 800 oC olması,
  - c) Sistemde poliklorlü aromatik hidrokarbonu çok olan atıklar yakılıyorsa, yakma hücrelerinin sıcaklığının 1200oC olması,

d) Yakma hücrendeki sıcaklığın devamlı ölçülmesi, kaydedilmesi ve hücredeki sıcaklığın istenen sıcaklığın altına düşmesi halinde, yedek yakma sisteminin otomatik olarak devreye girerek son yakma hücrendeki sıcaklığı artırması,

e) Atığın son yakma hücrene hücredeki sıcaklığın yedek yakma sistemi ile istenen minimum yakma sıcaklığına eriştikten sonra verilmesi,

7) Yanma sonucunda çıkan cüruf içinde yanmamış atık miktarının ağırlık olarak, külün %2'sini geçmemesi ve tesiste arıtma çamuru yakılması halinde bu değerin %3'e kadar çıkabilmesi,

8) Cüruf ve baca gazı partiküllerinin ayrı ayrı toplanması,

9) Yakma sonucu ortaya çıkan ısı ve cürufun değerlendirilmesi için gereken önlemlerin alınması,

10- Tesiste, Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliğinde belirtilen sıvı emisyon değerlerini sağlayacak baca gazı temizleme sisteminin bulunması, gerekir.

(Ek fıkra: 02/11/1994 - 22099 sayılı R.G. Yön.) Belediyeler atık bertarafının yakma ile olacağı hallerde ayrı toplama ve/veya ayırma ile ilgili plan ve projelerini yakma tesisleri ile birlikte gerçekleştirmek zorundadır.

Baca Gazı Sınır Emisyon Değerleri

Madde 39 - Eysel katı atık yakma tesislerinde, Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliğinin 7'nci ekinde 2'nci grup tesisler başlığı altında yer alan esaslara uyulur.

Eysel Katı Atık Tesisinde Yakılması Yasak Olan Maddeler

Madde 40 - Eysel katı atık, evsel arıtma çamuru ve evsel katı atık benzeri endüstriyel atıkları yakmak maksadıyla inşa edilen yakma tesislerinde, ağırlık olarak katı atık toplam miktarının %1'ini geçen organik bağlı klor veya 1 Kg. atıkta 50 mg. 'dan fazla halojenli organik madde ihtiva eden tehlikeli atıkların yakılması yasaktır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM : Katı Atık İşleme Tesislerine İnşaat ve İşleme Ruhsatı Verilmesi

İnşaat Ruhsatı Verilmesi

Madde 41 - Katı atıklar için yakma, kompost ve benzeri işleme tesisi inşa etmek isteyen kişi veya kuruluşlar, bu Yönetmeliğin 31 inci maddesinde belirtilen mercilerden inşaat ruhsatı almak zorundadır. Ancak bu merciler inşaat ruhsatı vermeden önce tesisle ilgili belgeleri Bakanlığa göndererek görüşünü almak zorundadır.

Belediyeler veya yetkilerini devrettiği kişi ve kuruluşlar, tesisi çevreyi kirletmeyecek, toplumun huzurunu bozmayacak ve yürürlükte olan kanun ve yönetmeliklerde istenilen ürün ve emisyon sınırlarını sağlayacak şekilde çalıştırmak zorundadır. Belediyeler veya yetkilerini devralan kişi veya kuruluşlar bu Yönetmelikte ve eklerinde belirtilen ölçümlerini yapmak, sonuçlarını istendiğinde mahallin en büyük mülki amirine, belediye başkanlıklarına ve Bakanlığa bildirmek zorundadır.

İşletme Ruhsatı Verilmesi ve Denetlenmesi

Madde 42 - İşletme ruhsatı, tesisin 3194 sayılı İmar Kanunu ile belirtilen şartlara uygun olarak inşa edildiğinin tespiti halinde 31 inci maddede belirtilen merciler tarafından verilir.

Başkanlık veya bölge teşkilatları, mahallin en büyük mülki amirliği ve büyükşehir belediye başkanlıkları veya belediyeler, tesisi, ürünlerinin kalitesini, işletme şekli, hava ve gürültü emisyonu bakımından denetleyebilir, ölçüm yapabilir ve numune alabilirler.

İşletme Ruhsatının İptali

Madde 43 - Bakanlık, büyükşehir belediyeleri veya belediyeler ile mahallin en büyük mülki amirince yapılan kontrollerde, tesisin işletme ruhsatına uygun olarak çalıştırılmadığının ürün ve atık kalitesinin Yönetmelikte istenen özellikte olmadığı, hava, gürültü emisyonlarının veya tesise ait atık suları ilgili Yönetmeliklerde istenen şartları sağlamadığını tespit edilmesi halinde, hatanın giderilmesi için işletmeciyi, kontrolü yapan merci yazılı olarak ikaz eder. Hatanın düzeltilmesi için verilen süre, hatanın önemine ve kaynağına göre bir ay ile bir yıl arasında değişir. Şehirde toplanan katı atığın özelliğinden dolayı hatanın düzeltilmeyeceği anlaşılırsa, ruhsatı veren merci tarafından, Bakanlığın da görüşü alınarak, işletme ruhsatı iptal edilir. Yapılan kontrollerde, işletme ruhsatı süresi biten tesislere, mevcut işletme şartlarında çalıştırılmasının insan ve çevre sağlığı açısından mahzurlu görülmesi, söz konusu işletme şartlarının düzeltilmeyeceğinin anlaşılması halinde, işletme ruhsatı yenilenmez.

DOKUZUNCU BÖLÜM : Arıtma Çamurlarının Tarımda Kullanılması

Araştırma Çamurlarının Tarımda Kullanılabilme Şartları

Madde 44 - (Mülga madde: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./8. md.)(*)

NOT : (*) 25/04/2002 tarih ve 24736 sayılı R.G.de yayımlanan Yönetmeliğin 8. maddesi ile yürürlükten kaldırılan madde için Tarihçeye bakınız.

TARİHÇE : 1 - 25/04/2002 tarih ve 24736 sayılı R.G.de yayımlanan Yönetmeliğin 8. maddesi ile yürürlükten kaldırılan madde metni:

Madde 44 - Eysel ve evsel nitelikli endüstri sularının arıtılması sonucu elde edilen arıtma çamurunun tarımda kullanılabilmesi için;

1) (Değişik bent: 03/04/1991 -20834 sayılı R.G. Yön.) Her altı ayda bir çamurdaki kurşun, kadmiyum, krom, bakır, nikel, cıva ve çinko gibi ağır metaller ile azot, fosfor, potasyum, kalsiyum ve magnezyum gibi elementlerin tayininin yapılması ve istenmesi halinde 31 inci maddede belirtilen mercie verilmesi,

2) Arıtma çamuru kullanılmadan önce, kullanılmak istenen toprağın pH değeri, kurşun, kadmiyum, krom, bakır, nikel, cıva ve çinko muhtevaları yönünden laboratuvar analizinin yaptırılması,

3) Arıtma tesisini işleten özel ve resmi kuruluşların, arıtma çamurunu verdikleri toprağa ait ağır metal analizlerini en az altı ayda bir yapması veya yaptırması, ağır metal birikimlerini takip etmesi, sonuçlarından 1 inci bentde belirtilen ilgili mercileri haberdar etmesi ve topraktaki ağır metal muhtevaları sınır değerlerine eriştiğinde, arazi uygulamasını durdurması,

4) Arıtma tesisi işletmecisi tarafından 1 inci ve 2'nci bentlerde söz konusu edilen ölçüm sonuçlarının yetkili mercie ve tarla sahibine yazılı olarak bildirilmesi, zorunludur.

Arıtma Çamurunun Kullanma Sınırlamaları ve Yasakları

Madde 45 - (Mülga madde: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./8. md.)(*)

NOT : (*) 25/04/2002 tarih ve 24736 sayılı R.G.de yayımlanan Yönetmeliğin 8. maddesi ile yürürlükten kaldırılan madde için Tarihçeye bakınız.

TARİHÇE : 1 - 25/04/2002 tarih ve 24736 sayılı R.G.de yayımlanan Yönetmeliğin 8. maddesi ile yürürlükten kaldırılan madde metni:

Madde 45 - Ham çamurun tarımda ve ormanda sebze ve meyve tarımında kullanılması yasaktır. Epidemik olarak kusursuz olmayan arıtma çamurunun mera ve otlaklarda, bitki yaşadığı sürece kullanılması yasaktır. İlgili belediye başkanlığı veya mahallin en büyük mülki amiri, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve Orman Bakanlığı'nın ilgili il veya bölge müdürlüğünün görüşünü alarak belirtilen yasağı çamurun kullanılması ile hasatın alınması arasında en az üç ay süre varsa kaldırabilir. Topraktaki ortalama ağır metal muhtevalarının (EK-IV/A)'da verilen değerlere ulaşması halinde, bu toprakta arıtma çamuru kullanılması yasaktır.

(Değişik fıkra: 03/04/1991 -20384 sayılı R.G. Yön.) Arıtma çamurunun tarımda kullanılabilmesi için çamur kuru maddesindeki ağır metal muhtevalarının (EK-IV/C)'de verilen değerleri geçmemesi gerekir. İlgili Belediye Başkanlığı veya mahallin en büyük mülki amiri, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve Orman Bakanlığının ilgili il ve bölge müdürlüğünün de görüşünü alarak (EK-IV/C)'de verilen değerleri (kadmiyum ve cıva hariç) %5'e kadar artırabilir. Daha yüksek artışlar için Çevre Bakanlığının onayı alınır.

ONUNCU BÖLÜM : Çeşitli Hükümler

Denetim

Madde 46 - Bakanlık bu Yönetmelik çerçevesinde yapılacak denetimlerde Kanuna göre yetkilidir.

Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında Kanunun 15 ve 16'ncı maddelerinde belirtilen merciler tarafından gerekli işlemler yapılır ve 26'ncı maddedeki yaptırım uygulanır. Kanunun 24 üncü maddesindeki merciler tarafından 20, 21 ve 23'üncü maddelerinde belirtilen idari nitelikteki cezalar verilir.

İşletmecinin Yükümlülüğü

Madde 47 - Tesislerin işletmecileri,

- 1) Yetkili mercinin görevlendirdiği kişilerin tesislere girmesine izin vermekle,
- 2) Görevli kişiler tarafından numune alınması ve yerinde ölçüm yapılması için izin vermekle
- 3) Görevli kişilerin istedikleri bilgi ve belgeleri sağlamakla,

4) İzin alma işlemi veya denetleme işlemleri ile ilgili olarak yapılan deneyler ve ölçüm masraflarını karşılamakla, yükümlüdürler.

Tebliğler

Madde 48 - Bu Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili teknik ve idari tebliğler, Çevre Bakanlığı tarafından çıkarılır.

Geri Kazanım Komisyonu

Madde 49 - (Ek madde: 02/11/1994 - 22099 sayılı R.G. Yön.)

Geri Kazanım Komisyonu, 443 sayılı Çevre Bakanlığı'nın kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 36'ncı maddesine dayanılarak oluşturulur.

Bu Komisyon Bakanlıkça tayin edilecek bir başkan, Bakanlık Hukuk Müşavirliğinden bir, Bakanlıktan üç Yönetmelik kapsamına giren ambalaj atıkları ile ilgili yükümlülük verilen sanayi kuruluşlarının geri kazanım amacı ile kurdukları tüzel kişilerce belirlenecek dört, ambalaj atıklarını toplama ve geri kazanım sektörünü temsilen, bir önceki yıl en yüksek toplama ve geri kazanım oranına ulaşan firmalardan birer, Yüksek Öğretim Kurulu'nca belirlenecek ilgili bilim dalından bir öğretim üyesi, geri kazanım konusunda faaliyeti ve Bakanlığa başvurusu olan gönüllü kuruluşlar arasından Bakanlıkça seçilecek bir, Çevre Mühendisleri Odasından görevlendirilecek bir temsilci olmak üzere toplam ondört (14) kişiden oluşur. Komisyonun toplanma yeter sayısı komisyon üye sayısının salt çoğunluğudur. Kararlar oy çokluğu esasına göre alınır. Oyların eşitliği halinde başkanın oyu çift sayılır. Komisyon sekreteryası Bakanlıkça yürütülür.

Komisyon çalışma usul ve esaslarını ve gündemini kendisi belirler. Komisyon üyelikleri bir yıl sürelidir. Ancak kurumları tarafından seçilmeleri halinde aynı üyeler göreve devam edebilirler.

Komisyon gerektiğinde konu ile ilgili kurum/kuruluşlarla görüş alışverişinde bulunmak üzere genişletilmiş toplantılar yapabilir.

Geri Kazanım Komisyonunun Görevleri

Madde 50 - (Ek madde: 02/11/1994 - 22099 sayılı R.G. Yön.)

Komisyonun görevleri şunlardır;

- a) Bu Yönetmeliğin kapsadığı ambalaj atıklarının toplanması ve geri kazanılması ile ilgili hükümlerinin işlerliğini sağlamak üzere esaslar belirlemek,
- b) Ambalaj atıklarının yıllar itibari ile toplama ve geri kazanım oranlarını tespit ederek Bakana sunmak,
- c) Çevre Kanunu ve bu Yönetmeliğin amaçları doğrultusunda ülke şartlarını gözetenerek, çevresel yararı sağlamak amacıyla kullanılacak ayrı toplama, sınıflandırma, değerlendirme yöntem ve sistemlerine ilişkin metodları belirlemek,
- d) Geri kazanım ilkeleri ve yöntemleri konusunda dünyadaki gelişmeleri ve ülkemizdeki uygulamaların getirdiği sonuçları göz önüne alarak ülke koşullarına uygun esasları kapsayan sonuç raporu hazırlayarak Bakana sunmak.

Ek Maddeler

Ek Madde 1 - (Ek madde: 03/04/1991 -20834 sayılı R.G. Yön.)

EK-II de belirtilen kota oranlarını yıllık %10'a kadar artırmaya veya eksiltmeye Çevre Bakanı yetkilidir.

Geçici Hükümler

Mevcut Katı Atık İşleme ve Depolama Tesisleri

Geçici Madde 1 - Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce inşasına ve işletilmesine başlanılan katı atık işleme ve depolama tesislerini işleten belediyeler veya yetkilerini devrettikleri kişi ve kurumlar yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde tesislerin yeri, kapasitesi ve teknik özellikleri ile ilgili bilgi ve dokümanlarla birlikte Madde 31, 32, 41 ve 42'de verilen prosedüre uygun olarak inşaat ve işletme ruhsatı almak üzere ilgili mercilere başvurmak zorundadır.

Belediye ve mahallin en büyük mülki amiri; bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce dolgusuna başlanılan depolar, Yönetmeliğin 24 ve 25 inci maddelerinde belirtilen şartları taşıyorlarsa, en geç bir yıl içinde söz konusu sahada depolama işlemine son vermeye yetkilidirler. Ancak bu durumda da 27, 28, 29 ve 30 uncu maddelerde belirtilen hususlar yerine getirilir. Sözü edilen bu geçici sürede 22 inci maddede belirtilen katı atıkların, söz konusu depo alanına depolanması yasaktır.

Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce dolgusuna başlanılan 24 üncü maddede belirtilen şartları taşıyan depo işletmecileri, 22,25,27 ve 29'uncu maddelerde belirtilen şartları yerine getirmek ve Bakanlığın uygun görüşünü almak kaydı ile 3 yıl süre ile işletilebilirler.

Mevcut Katı Atık Yakma ve Kompostlaştırma Tesisleri

Geçici Madde 2 - Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte mevcut kompostlaştırma tesislerinin işletmecileri yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren;

1) (Değişik bent: 03/04/1991 -20834 sayılı R.G. Yön.) 1 yıl içerisinde 34 üncü maddede belirtilen şartları yerine getirmekle,

2- (Değişik bent: 03/04/1991 -20834 sayılı R.G. Yön.) 6 ay içinde 37'nci maddede verilen ölçümleri ve kontrolleri yapmakla, yükümlüdürler.

Mevcut evsel katı atık yakma tesisleri bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içerisinde bu Yönetmelikte verilen hükümleri yerine getirmekle yükümlüdürler.

Mevcut Yakma ve kompostlaştırma tesisleri Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1,5 yıl içinde 42 inci maddede verilen prosedürle işletme ruhsatı almakla yükümlüdürler.

Arıtma Çamurlarının Analizi

Geçici Madde 3 - Arıtma çamurlarını tarımda kullanan gerçek özel ve tüzel kişi ve kuruluşlar, 44 üncü maddede verilen analizleri 6 ay içinde yapmak veya yaptırmak zorundadırlar. Depo tesisi ve işleme tesisi işletmecileri Geçici 1 inci maddenin 1 ve 2 inci fıkralarındaki bilgileri ve Geçici 2 maddede verilen tesis ve kontrol veya analizlere ait sonuçları ve dökümanları mahallin en büyük mülki amirliğine, belediye başkanlıklarına ve Bakanlığa 6 ay içinde yazılı olarak bildirmek zorundadırlar.

Çevre Kirliliği yönünden tehlike arz eden durumlarda belediyeler Geçici Madde 1'de verilen geçiş sürelerini Bakanlığın uygun görüşünü alarak kısaltmaya yetkilidir.

Geçici Madde 4 - Kota ve depozito uygulamasına tabi işletme, Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden sonraki ilk başvuruda 1996 yılı sonuna kadar, her yıl için ayrı ayrı olmak üzere ve (EK-II)'de verilen değerlerden az olmamak kaydıyla, geri dönüşüm planını, Bakanlığa vermek zorundadır.

Geçici Madde 5 - (Değişik madde: 03/04/1991 -20834 sayılı R.G. Yön.)

Kota ve depozito uygulaması kapsamına giren işletmeler 31/12/1991 tarihine kadar 10 uncu maddede öngörülen izin için gereken belgelerle başvuruda bulunmak zorundadırlar.

Geçici Madde 6 - Kota ve depozito uygulaması için Yönetmelikte 1991 yılı için verilen değerleri gönüllü olarak uygulamak isteyen kurum ve kuruluşların başvurusu halinde uygulamayı kolaylaştırıcı proje ve programları için Çevre Kirliliğini Önleme Fonu İta Amirinin uygun görmesiyle bu kurum ve kuruluşlar 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 17 inci maddesi hükmü çerçevesinde kredi ile desteklenebilirler.

Geçici Madde 7 - (Ek madde: 02/11/1994 - 22099 sayılı R. G. Yön.)

Zorunlu depozito uygulamasına dahil olan, ancak bu yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletmeler, Bakanlığa taahhütname vermek şartı ile, önceki yıllara ilişkin toplamadıkları miktarları %10 fazlasıyla toplayarak 1 kereye mahsus olmak üzere kota uygulamasına dahil olabilirler.

Bu madde hükmünden yararlanmak isteyen işletmeler 05/11/1994 tarihinden itibaren 1 aylık sürede yazılı olarak Bakanlığa müracaat etmek zorundadırlar.

Geçici Madde 8 - (Ek madde: 02/11/1994 - 22099 sayılı R.G. Yön.)

Bu Yönetmeliğin 18 inci maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen atıkları sınıflandırarak ayrı toplama yükümlülüğünün yerine getirilmesi için 01/01/1995 tarihinden itibaren, Büyükşehir Belediyeleri ile turizm faaliyetlerinin yoğun olduğu ve bu faaliyetler sonucu nüfusu, yerleşik nüfusun iki katına ulaşan belediyeler 3 yıl, nüfusu 1 milyondan fazla olan belediyeler 4 yıl, diğer belediyeler ise 5 yıl içinde atıkları ayrı toplamaya yönelik sistemlerini kurmak zorundadırlar.

Geçici Madde 9 - Kota uygulaması ile ilgili yükümlülüklerin 1997 ve önceki yıllarda yerine getirilmemesinden dolayı, 1998 yılında depozito uygulamasına geçirilmesi gereken işletmeler yeniden kota uygulamasına tabi olurlar.

Bu işletmeler, Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren 30 gün içinde 1997 yılı üretimlerini Bakanlığa bildirirler. Bakanlık bildirim yapıldığı tarihten itibaren 15 gün içinde toplamaları gereken ambalaj atığı miktarlarını işletmelere duyurur.

Bu işletmeler ile, 1998 yılında kota uygulamasına tabi işletmelerin 1998 yılı için belirlenen oranlara yıl sonuna kadar ulaşamamaları halinde; bu işletmelerin toplayamadıkları miktarlar, 1999 yılında toplamaları gereken miktarlara herhangi bir artırım yapılmaksızın eklenir.

1999 yılı sonunda, 1998 ve/veya 1999 yılı için öngörülen kotaların tamamlanamaması halinde işletmelere bu Yönetmeliğin değişik 12 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Geçici Madde 10 - (Ek madde: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./6. md.)

Kota veya depozito uygulamasına tabi işletmeler adına, ambalaj atıklarını toplamak-ayırarak ve/veya geri dönüştürmek isteyen tesislerden; bu Yönetmelik yürürlüğe girmeden önce işletmeye açılmış olanlar; en geç 30/06/2002 tarihine kadar bu Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin (b) bendi gereğince lisans almak üzere Bakanlığa başvurmakla yükümlüdürler. Bu tesis işletmecileri Ek - IV'deki bilgi ve belgelerle Bakanlığa başvururlar.

Bu tesislerde Bakanlıkça yapılacak incelemelerde eksikliklerin tespit edilmesi halinde; bu eksiklikler giderilinceye kadar tesisin ve eksikliğin özelliğine göre en az 6 ay en çok 1 yıl olmak üzere Bakanlıkça uygun görülecek bir süre için geçici çalışma izni verilebilir. Verilen süre gerektiğinde Bakanlıkça en fazla bir kez uzatılabilir. Bu süre içerisinde de eksikliklerini gidererek lisans alamayan tesislere, Çevre Kanunu doğrultusunda işlem yapılır.

Geçici çalışma izni sonunda, tesisin ilgili yönetmeliklerde yer alan esas ve standartlara uygun olduğunun tespit edilmesi ve işletme planının değerlendirilerek uygunluğunun saptanması hallerinde tesise Bakanlıkça lisans verilir.

Geçici Madde 11 - (Ek madde: 25/04/2002 - 24736 S. R.G. Yön./6. md.)

Kota veya depozito uygulamasına tabi işletmeler, 01/01/2003 tarihinden itibaren, bu Yönetmelikte verilen yükümlülükleri yerine getirirken Bakanlıktan geçici çalışma izni veya lisans almış toplama-ayırma ve/veya geri dönüşüm tesislerini kullanmak zorundadırlar.

Ek Geçici Madde 1 - (Ek madde: 03/04/1991 -20834 sayılı R.G. Yön.)

Mevcut depo ve işleme tesislerine, Yönetmelikteki hususlara uygunluğunun sağlanması için Geçici 1 ve 2 inci maddelerde süre verilmiş olması, bunlar hakkında 2872 sayılı Çevre Kanunu ile bunun ek ve değişikliklerinde öngörülen idari ve cezai yaptırımların uygulanmasına engel değildir.

Ek Geçici Madde 2 - (Ek madde: 03/04/1991 -20834 sayılı R.G. Yön.)

Yönetmeliğin 9, 10,11, 12, 13, 14, 15 ve 16'ncı maddelerinin uygulanması 01/01/1992 tarihine kadar ertelenmiştir.

Hukuki Dayanak

Madde 51 - (Değişik madde: 02/11/1994 - 22099 sayılı R.G. Yön.)

Bu Yönetmelik 9 Ağustos 1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 1 ve 3'üncü maddelerinde öngörülen amaç ve ilkeler doğrultusunda adı geçen Kanunun 8, 9, 10, 11 ve 31 inci maddeleri ile 389 sayılı Çevre Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 2 inci maddesinin (a), (c), (d), (e) ve (g) bentleri ve 25 inci maddesi gereğince hazırlanmıştır.

Yürürlük

Madde 52 - (Değişik madde: 02/11/1994 - 22099 sayılı R.G. Yön.)

Bu Yönetmelik Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 53 - (Değişik madde: 02/11/1994 - 22099 sayılı R.G. Yön.)

Bu yönetmelik hükümlerini Çevre Bakanı yürütür.

EK - I

KAPLARINA DEPOZİTO VEYA KOTA UYGULAYACAK MADDE VE ÜRÜNLER

1. (Değişik bent: 02/11/1994 - 22099 sayılı R. G. yön) Süt, yoğurt ve ayran.
2. Yenilebilir sıvı yağlar

3. Meyve veya sebze suları ve meyve özü
4. Doğal su, kaynak suyu, maden suyu ve sofrası suyu
5. Alkol içermeyen meşrubatlar
6. Alkollü, alkolsüz bira
7. Üzüm mayalandırılmasıyla yapılan şarap
8. Vermutlar ve ekstraksiyonla lezzetlendirilmiş üzümünden yapılan şaraplar
9. Elma şarabı, likör ve diğer mayalandırılmış içkiler
10. Hacimce % 80'den az alkol muhtevasıyla doğallığı bozulmamış, etil alkol alkollü içkiler, çözeltiler ve diğerleri
11. Mayalanmış sirke ve seyreltik asetik asit
12. (Değişik bent: 02/11/1994 - 22099 sayılı R. G. yön.) Sıvı deterjanlar (çamaşır ve mutfak)
13. (Değişik bent: 02/11/1994 - 22099 sayılı R. G. yön.) Şampuan, saç kremi vb. ürünler
14. Çamaşır suları
15. Çamaşır yumuşatıcıları

EK-II

PLASTİK, METAL, CAM VE TERMOPLASTİK MADDE İHTİVA EDEN KARTON ESASLI KUTULARIN TOPLANMASINDA ULAŞILACAK ORANLAR

(Adet ve Ağırlık Üzerinden)

YILLAR	TERMOPLASTİK MADDE İHTİVA EDEN		
	PLASTİK-CAM	METAL	KARTON ESASLI KUTU
1991	% 15 (Gönüllü hedef)	% 10 (Gönüllü hedef)	--
1992	% 25 % 15 --		
1993	% 35 % 20 --		
1994	% 45 % 30	% 5 (Gönüllü hedef)	

1995'den 2000 yılına kadar olan hedefler komisyonca tespit edilir.

PLASTİK, METAL, CAM VE TERMOPLASTİK MADDE İHTİVA EDEN KARTON ESASLI KUTULARIN GERİ KAZANILMASINDA ULAŞILACAK ORANLAR

(Toplananın Ağırlığı Üzerinden)

YILLAR	TOPLANAN AMBALAJ MALZEMELERİNİN GERİ KAZANIM ORANLARI

1995	% 45

EK - III

Ambalaj Birim Satış Fiyatına Göre Uygulanacak Depozito Bedeli Oranları

Ürün Ambalajı	Ambalajın Doluncuya Birim Satış Fiyatının
-----	-----
Meşrubat Ambalajlarında	% 50'si
Meşrubat Ambalajları Dışındaki Ambalajlarda	% 25'i

EK -IV

A: Toprakta Müsaade Edilen Maksimum Ağır Metal Muhtevaları (kuru toprakta mg/ kg olarak)

Ağır Metal	Topraktaki Sınır Değerler
-----	-----
Kurşun	100
Kadmium	3
Krom	100
Bakır	100
Nikel	50
Cıva	2
Çinko	300

B: Bir Yılda Araziye Verilmesine Müsaade Edilecek Ağır Metal Yüğü (Yılda hektar başına gram olarak)

Ağır Metal	Sınır Y¼k Değeri (gram/hektar yıl)
Kurşun	2000
Kadmiyum	33
Krom	2000
Bakır	2000
Nikel	330
Cıva	42
Çinko	5000

C: Tarımda Kullanılacak Arıtma Çamurunda Müsaade Edilebilecek Maksimum Ağır Metal Muhtevaları (mg/kg çamur maddesi olarak)

Ağır Metal	Sınır Değer
Kurşun	1200
Kadmiyum	20
Krom	1200
Bakır	1200
Nikel	200
Cıva	25
Çinko	3000

EK - V

"KOTA UYGULAMASINA TABİ KAPLARDA KULLANILACAK SEMBOL" için l¼tfen ilgili Resmi Gazeteye bakınız.